

**Ajuntament
de Barcelona**
Institut de Cultura

INDICADORS CENTRES CÍVICS DE BARCELONA

Informe de l'activitat 2016

Maig de 2017

Direcció de Cultura de Proximitat i Secretaria Tècnica.

Institut de Cultura de Barcelona

Redacció: Eduard Arderiu

índex

0. PRESENTACIÓ

1. RESUM EXECUTIU

2. FORMACIÓ

- A. Total activitat**
 - B. Inscripcions**
 - C. Perfil dels usuaris**
-

3. DIFUSIÓ CULTURAL

- A. Total activitat**
 - B. Actuacions i espectacles**
 - C. Exposicions**
 - D. Xerrades**
-

4. CESSIONS I LLOGUERS

- A. Total activitat**
 - B. Suport a la creació**
-

5. RECURSOS ECONÒMICS

- A. Resum**
 - B. Ingressos**
 - C. Despeses**
-

6. RECURSOS HUMANS

- A. Recursos humans dels centres cívics**
-

7. COMUNICACIÓ

- A. Seguiment dels centres cívics a internet i les xarxes socials**
-

8. AJUTS A ATURATS

0. PRESENTACIÓ

Des del 2013 l'Institut de Cultura recull les dades principals de l'activitat dels centres cívics. Des del 2014 es fa d'una manera més homogènia i rigorosa que permet que ara puguem disposar d'una sèrie històrica que dibuixa el perfil i l'evolució dels centres cívics durant aquests últims anys.

Es recullen les dades dels 51 centres, que són força diferents per les seves dimensions, localització, tipus de gestió, etc. però sí que tenen uns serveis comuns que els defineixen com a centres de cultura de proximitat i que es poden explicar per les activitats de formació que organitzen, les activitats culturals que programen o per les entitats que acullen i que es troben al centre, hi fan assajos o residències relacionades amb la creació cultural, etc.

En aquesta ocasió a més de les dades de cada un dels centres, i també de les dades agregades per districtes, s'ha volgut fer un pas més amb l'anàlisi d'alguns aspectes que ajudin a conèixer una mica més aquests centres, les seves particularitats i les seves semblances.

1. RESUM EXECUTIU

FORMACIÓ:

- ✓ El 2016, els centres cívics de Barcelona han ofert **11.322 activitats de formació**, un 7% més que el 2015.
- ✓ 1 de cada 5 d'aquestes activitats han estat proposades noves.
- ✓ El total **d'inscripcions a les activitats ha estat de 143.154**, repartides segons els percentatges següents:
 - **89%** als cursos propis (amb **12** inscrits per activitat, de mitjana).
 - **4%** als itineraris (**14** inscrits per activitat).
 - **7%** als cursos d'oferta externa (**17** inscrits per activitat).
- ✓ **El 95% de les inscripcions** (122.022) ja s'han fet a través de l'Aplicatiu d'inscripcions. Al voltant del **30% de les inscripcions s'han fet en línia**.
- ✓ Gairebé **1 de cada 2** dels usuaris registrats a l'aplicació (47% de 62.458 persones) s'ha inscrit a **més d'una activitat**.
- ✓ En general, els **centres ubicats a zones allunyades del centre** i mal comunicades tenen una **àrea d'influència més acotada al seu entorn**.

DIFUSIÓ CULTURAL:

- ✓ En total s'han programat **6.898 activitats de difusió cultural** a les quals han participat prop de **mig milió d'assistents**, i **274 activitats** a les quals no es comptabilitzen els assistents.
 - **Actuacions i espectacles:**
 - Prop de **4.000 propostes** / Mitjana de 102 assistents per activitat.
 - 86% d'activitats gratuïtes / 14% d'activitats de pagament.
 - 25% de les activitats, adreçades a públic familiar o infantil.
 - **Exposicions i mostres:**
 - **437 exposicions**, d'una durada mitjana de 22 dies.
 - **379 mostres**, d'una durada mitjana de 21 dies.
 - Més de **700 activitats relacionades** amb aquestes exposicions i mostres (46.181 assistents).
 - **Xerrades:**
 - **1.515 xerrades** / 64.241 assistents.

CESSIONS I LLOGUERS:

- ✓ **5.069 entitats** han fet ús dels espais en règim de **cessió o lloguer**:
 - **69%** en règim de **cessió**:
 - ◆ 34% suport a entitats.
 - ◆ 25% suport a la creació.
 - ◆ 10% cessió a institucions i organismes municipals.
 - **31%** en règim de **lloguer**.

- ✓ Pel que fa a les **cessions de suport a la creació**:
 - **64%** són **residències artístiques**, amb 14 dies d'ocupació mitjana.
 - **36%** són **assajos puntuals**, amb 6 dies d'ocupació mitjana.

 - **La meitat dels usos** són de l'àmbit de les **arts escèniques** i una **tercera part** estan relacionades amb l'àmbit de la **música**.

RECURSOS:

- ✓ Dels 50/51 centres, **5 són de gestió directa**.

- ✓ Els centres dels que s'analitza la gestió econòmica (el 80% dels centres) han tingut un total de **13,6 M€ d'ingressos**, repartits en:
 - **57 %** aportació municipal.
 - **43 %** ingressos propis.

- ✓ Els ingressos propis provinents de l'activitat dels centres es distribueixen en:
 - **36%** inscripcions a cursos i tallers.
 - **4%** cessió i lloguers d'espais.
 - **0,8%** venda d'entrades a espectacles i actuacions.

- ✓ El 51% de la despesa es destina als recursos humans.

- ✓ L'estructura de personal que treballa de manera estable als centres cívics està formada per **367 persones**, 65% de dones i 35% d'homes.

2. FORMACIÓ

A. Activitat

Total oferta i evolució

El 2016, **els 50 Centres Cívics de Barcelona han ofert 11.322 activitats de formació a les quals hi ha hagut 143.154 inscripcions.**

La majoria d'aquestes activitats han estat proposades pròpies (10.757, el 95%), mentre que les externes només han estat 565, el 5%.

Taula 1: Total activitat de formació pròpia i externa per districtes. 2016

Districte	Centres	PRÒPIA		EXTERNA		TOTAL	
		Cursos	Inscripcions	Cursos	Inscripcions	Activitats	Inscripcions
Ciutat Vella	4	796	8.301	30	452	826	8.753
Eixample	6	2.620	39.674	31	588	2.651	40.262
Sants-Montjuïc	6	1.725	19.121	125	2.292	1.850	21.413
Les Corts	4	1.217	13.528	135	2.386	1.352	15.914
Sarrià Sant-Gervasi	8	967	11.372	6	81	973	11.453
Gràcia	2	338	5.573	187	3.655	525	9.228
Horta-Guinardó	5	613	7.328	0	0	613	7.328
Nou Barris	4	632	7.090	27	285	659	7.375
Sant Andreu	6	1.288	15.214	24	0	1.312	15.214
Sant Martí	5	561	6.214	0	0	561	6.214
Total	50	10.757	133.415	565	9.739	11.322	143.154

L'oferta formativa de cursos i tallers ha augmentat un 11,2% respecte a la del 2014 i un 6,7% respecte el 2015. Les inscripcions han estat un 4,6% superiors a les del 2015 i 1,7% a les del 2014. És a dir, d'inscripcions n'hi va haver més al 2014 que al 2015.

Taula 2: Total activitat de formació dels centres cívics per districtes. 2014-2016

Districte	2014		2015		2016	
	Cursos	Inscripcions	Cursos	Inscripcions	Activitats	Inscripcions
Ciutat Vella	720	7.381	718	7.971	826	8.753
Eixample	2.444	37.359	2.474	38.771	2.651	40.262
Sants-Montjuïc	1.521	24.764	1.967	26.075	1.850	21.413
Les Corts	1.456	15.859	1.142	12.758	1.352	15.914
Sarrià Sant-Gervasi	981	11.085	934	11.008	973	11.453
Gràcia	571	15.877	510	8.593	525	9.228
Horta-Guinardó	567	6.547	641	6.596	613	7.328
Nou Barris	673	6.916	655	7.078	659	7.375
Sant Andreu	713	9.415	1.002	12.274	1.312	15.214
Sant Martí	534	5.621	573	5.703	561	6.214
Total	10.180	140.824	10.616	136.827	11.322	143.154

Hi ha dos centres que han augmentat més del 100% l'oferta formativa pròpia respecte el 2015: el de Bon Pastor i el de Trinitat Vella. Aquest últim, coincidint amb l'externalització de la seva gestió. En canvi, el Centre Cívic La Cadena (-45,8%), el de Zona Nord, que havia estat en obres, (-32,3%) i el del Parc – Sandaru (-20,5%) l'han reduït significativament d'un any a l'altre.

El Centre Cívic Baró de Viver multiplica quasi per 6 l'oferta de formació pròpia des del 2014, passant de 23 a 158 activitats, cosa que segurament està relacionada amb la inauguració de la nova seu i l'externalització de la seva gestió al 2015.

Oferta d'activitats de formació per centre

Els centres cívics amb un major nombre d'activitats de tallers i cursos propis realitzats han estat: Cotxeres de Sants /Casinet d'Hostafranchs (1.065), Casa Elizalde (713), Navas (696), Golferichs (491) i Urgell (480).

Per contra, el Centre Cívic Bon Pastor és el que n'ha fet menys (20), seguit del Zona Nord (44), El Coll – La Bruguera (46) i l'Elèctric (47).

Formació pròpia – formació externa

Tal i com s'ha comentat el 95% dels cursos (10.757), incloent els itineraris, han estat organitzats pels propis centres, cosa que significa que **molts d'aquests (en concret, 33) només n'han ofert d'aquest tipus**. Per altra banda, la formació pròpia ha concentrat el 93,2% de les inscripcions (133.415).

Tot i així, destaca l'oferta de cursos organitzats per tercers d'alguns centres com la del Centre Cívic Tomasa Cuevas - Les Corts (61,4%), La Sedeta (37,8%), el Centre Cultural Albareda (34,8%)- relacionat amb el Centre de Normalització Lingüística amb qui comparteix espai- i El Sortidor (28,7%).

Activitat nova

El 19% de l'oferta d'aquest any de cursos i tallers ha estat nova, inèdita: un total de 2.067 d'activitats -sense tenir en compte els itineraris. Han estat nous el 19,5% de cursos propis i el 10,6% dels cursos de tercers.

El Centre Cívic Can Deu és el que ha renovat més la seva oferta de formació amb 221 cursos (el 58,6% del total). Els centres cívics de Can Castelló i Zona Nord n'han renovat el 34,1% respectivament, la Casa Elizalde el 34% i Torre Llobeta el 31%.

En canvi, els que menys l'han renovat són La Cadena (2,4%), la Farinera del Clot (3%) i Cotxeres de Sants / Casinet d'Hostafranchs i el de Sarrià (amb un 4% respectivament).

B. Inscripcions

Volum general d'inscripcions a cursos propis

La Casa Elizalde és el centre cívic amb més inscripcions a activitats de formació pròpia (13.453), seguit per les Cotxeres de Sants/Casinet d'Hostafranchs (12.432), Navas (8.408) i Golferichs (6.779).

Les mitjanes d'inscripcions per curs propi més altes les tenen tres centres cívics de l'Eixample: Casa Elizalde (20,8), Fort Pienc (16,5) i Golferichs (15,8). Amb la mateixa mitjana que Golferichs vindria el Centre Cívic Pere Pruna (15,8) i, després, La Sedeta (15,7). Tots ells tenen unes instal·lacions que permeten acomodar amb facilitat un número gran de participants als cursos i tallers.

Les dades d'inscripcions a cursos propis més baixes les tenen els centres situats a barris més allunyats i pitjor comunicats com el Zona Nord (251 inscrits, amb una mitjana de 5,7 per activitat), Besòs (854 i 6,9) i Trinitat Vella (677 i 8,2). Després hi ha una sèrie de centres cívics amb un número més alt d'inscripcions però amb una mitjana de seguiment per activitat baixa com La Cadena (8,2), el Convent de Sant Agustí (8,4) i el Font de la Guatlla (8,7).

Evolució de la mitjana d'assistència a les activitats de formació dels centres cívics 2014-2016

El 2014, les activitats de formació dels centres cívics – tot i que només es disposa de la informació de 45 dels 50 centres- tenien una mitjana de 13,8 inscripcions. Al 2015 – ja amb dades dels 50 centres- aquesta mitjana era de 12,3 inscripcions i al 2016, de 12,7.

Aquesta tendència a la baixa del 2015 és comuna a la majoria de centres de la ciutat, així com també la recuperació experimentada aquest any. De totes maneres, destacar l'evolució positiva de la mitjana d'inscripcions del Tomasa Cuevas (20,7), Can Castelló (11,9) i, en menor mesura, El Sortidor (14,3) i el de Sant Martí (14,4).

Mitjana d'assistència per tipus d'activitat

Les mitjanes d'inscripcions per activitat en el conjunt dels centres cívics són: 12,4 en cursos propis, 14,3 en itineraris propis i 17,2 en formació externa. La formació externa té millor mitjana d'assistència que la pròpia, però cal tenir en compte la manera com es gestiona i el públic al que s'adreça i la gran diferència en el volum de cursos d'un i altre tipus.

C. Perfil dels usuaris

El perfil dels usuaris dels centres està influenciat per la seva ubicació. En línies generals, els més allunyats del centre tenen una àrea d'influència més acotada al seu entorn mentre que els més centrals es projecten més enllà d'aquest entorn.

Inscripcions aplicatiu

De les 122.022 inscripcions fetes a través de l'aplicatiu dels centres cívics, el 29,5% (pràcticament 36.000) s'ha fet a través d'internet.

La proporció d'inscripcions en línia varia molt d'un centre a un altre, però en general, són molt pocs els que en tenen més del 50%. Tot i així, el Pati Llimona (59%) i el de la Sagrada Família (54%) són els més destacables.

En canvi, en alguns centres la inscripció en línia és pràcticament inexistent, com el Centre Cívic Baró de Viver (2,4%), el de Trinitat Vella (3,5%), el de Sarrià (3,9%) i el de Bon Pastor (4,8%). El Centre Cívic Font de la Guatlla i el de La Cadena no notifiquen cap inscripció en línia.

A l'aplicatiu dels centres cívics hi ha registrades, aquest any, 62.458 persones. La Casa Elizalde és el centre amb més ciutadans/es inscrits (6.728), seguit de Golferichs (3.880), Navas (3.714), Urgell (3.141) i Sagrada Família (3.066).

Fidelitat i procedència dels usuaris

Pràcticament la meitat (47,4%) de les persones que acudeixen a un centre cívic per alguna activitat de formació, s'inscriu a més d'un curs. La resta, una mica més de la meitat (52,6%), ho ha fet per una sola activitat.

Els centres cívics amb una major proporció d'usuaris que s'han apuntat a més d'una activitat són el de La Cadena (65,2%), Joan Oliver – Pere Quart (64,7%), el de la Font de la Guatlla (64,5%) i El Coll- La Bruguera (62,4%). Aquests centres tenen usuaris molt fidels que mantenen un vincle molt estret amb el centre i tots ells coincideixen en tenir una proporció alta d'usuaris que viuen a l'entorn, propers. El centre cívic amb la proporció més alta d'usuaris de l'entorn, però, és el del Bon Pastor (98,3%).

En general, els centres ubicats en els barris centrals de la ciutat, sobretot Ciutat Vella i l'Eixample, o els que desenvolupen un projecte singular tenen més usuaris residents lluny del seu entorn. Per exemple, del primer grup destaca Pati Llimona i La Casa Elizalde (que tenen el 65,6% i el 64,1% dels usuaris d'altres districtes respectivament). Del segon grup destaca el Centre Cívic Besòs, que té un 19,7% d'usuaris de la resta de la província (la mitjana és del 7,3%), provocat segurament per la seva proximitat amb Sant Adrià del Besòs. Tan en aquest cas com en el de Can Basté el fet de tenir un projecte de centre singular al voltant d'una especialitat (flamenc o fotografia, respectivament) fa que el percentatge d'usuaris d'altres territoris sigui més elevat.

Sexe i edat

3 de cada 4 usuaris dels centres cívics és dona (76,7%). I, per altra banda, el gruix dels usuaris són de mitjana edat: el 39,8% tenen entre 45 i 65 anys i el 21,1% més de 65. Tot i que aquesta característica varia en funció de l'entorn on s'ubica el centre. Per exemple, al districte de Ciutat Vella només el 3,2% té més de 65 anys.

2. DIFUSIÓ CULTURAL

A. Total activitat

Els centres cívics de Barcelona han produït 7.172 activitats de difusió cultural durant l'any 2016, en les quals, tenint en compte només aquelles en les que s'ha pogut comptar l'assistència, s'hi ha acostat prop de mig milió d'assistents (499.629).

Les actuacions i espectacles són les activitats de difusió que concentren més activitats i usuaris: **3.394 activitats pròpies i 436 d'externes, amb una mitjana d'assistència de 102 persones cada una.** De tota manera, també s'han programat **816 exposicions i mostres** (de les que no es comptabilitzen els visitants) i **737 activitats relacionades** amb aquestes exposicions i mostres, amb 46.181 assistents; i s'han organitzat **1.515 xerrades** a les que hi ha assistit 42 persones de mitjana a cadascuna.

Gràcies a la capacitat d'aforament dels seus espais i el tipus d'activitat que programen, destaca la capacitat de convocatòria de Les Cotxeres de Sants / Casinet d'Hostafrancs (33.809 assistents), del Zona Nord (31.876) i de l'Auditori de Sant Martí (30.095).

Aquestes xifres suposen una mitjana d'assistència de 224 persones per activitat al Centre Cívic Cotxeres de Sants i Casinet d'Hostafrancs (amb 405,6 persones per cada actuació i espectacle de programació pròpia). El Centre Cívic Sant Martí té una mitjana de 188 persones per activitat de difusió, arribant a les 231,6 persones quan es tracta d'actuacions i espectacles de programació pròpia.

En canvi, destaca la menor activitat i seguiment dels centres cívics de Can Castelló (amb 62 activitats i 1.289 assistents; una mitjana de 20,8 persones per acte) i sobretot de La Font de La Guatlla (26 actes i 1.047 persones) i de La Cadena, amb només 7 activitats i 34 assistents.

PROGRAMES DE DIFUSIÓ CULTURAL

PROGRAMES PROPIS

PROGR. EXTERNS

TOTAL DIF CULTURAL

Districte	Centres	ACTIVITATS		USUARIS		Activitat externa	Total usuaris	TOTAL DIF CULTURAL		% activitats per dte	% usuaris per dte
		Activitat pròpia	Total usuaris	Total activitats difusió cultural	Total usuaris						
01.Ciutat Vella	4	773	48.240	24	1.530	797	49.770			12%	10%
02.Eixample	6	791	60.074	58	6.423	849	66.497			12%	13%
03.Sants-Montjuïc	6	624	56.513	136	39.709	760	96.222			11%	19%
04.Les Corts	4	680	30.266	46	3.070	726	33.336			11%	7%
05.Sarrià Sant-Gervasi	8	891	33.199	13	1.560	904	34.759			13%	7%
06.Gràcia	2	238	23.456	18	2.030	256	25.486			4%	5%
07.Horta-Guinardó	5	462	25.032	5	265	467	25.297			7%	5%
08.Nou Barris	4	695	56.572	44	1.630	739	58.202			11%	12%
09.Sant Andreu	6	637	32.296	18	2.148	655	34.444			9%	7%
10.Sant Martí	5	671	63.297	74	12.319	745	75.616			11%	15%
Total	50	6.462	428.945	436	70.684	6.898	499.629			100%	100%
Sense recompte d'usuaris			274				274				
PROGRAMES DIF CULTURAL			6.736				7.172				

B. Actuacions i espectacles

Actuacions i espectacles per disciplina artística

Durant el 2016, **els centres cívics han acollit 3.830 actuacions i espectacles d'arts en viu, programació que ha atret a 389.207 persones.**

Les propostes d'arts escèniques han estat les més nombroses (1.318) en una proporció molt similar a les musicals (1.217). Tot i ser algunes menys, les propostes musicals han convocat lleugerament més gent (135.038 persones) que les d'arts escèniques (121.718).

Les propostes de projeccions audiovisuals han estat 473, les de cultura popular 446 i les de nous formats, 376. D'aquestes, destaca la capacitat de convocatòria de les de cultura popular, amb 73.338 espectadors.

Per altra banda, **949 de les activitats de difusió cultural ofertes pels centres cívics anaven dirigides a un públic familiar o infantil**, és a dir un 24,8%. Aquestes activitats han reunit a 115.386 persones (29,6%).

Taula 3: Actuacions i espectacles per disciplina. (Només dades d'espectacles amb recompte)

	Propis		Lloguer		Total	
	N	Assistents	N	Assistents	N	Assistents
Musicals	1.011	95.320	206	39.718	1.217	135.038
Escènics	1.239	109.835	79	11.883	1.318	121.718
Audiovisuals	401	29.937	72	4.955	473	34.892
Cultura Popular	378	59.651	68	13.687	446	73.338
Nous formats	365	23.780	11	441	376	24.221
Públic familiar o infantil	923	112.729	26	2.657	949	115.386
TOTAL	3.394	318.523	436	70.684	3.830	389.207

Actuacions i espectacles de pagament

Només el 14,1% de les actuacions i espectacles produïts pels centres cívics han estat de pagament. La programació d'arts escèniques és la que ha tingut una proporció major d'espectacles de pagament (23,3%), mentre que la de música ha estat el 13,4%.

Taula 4: Actuacions i espectacles de pagament (producció pròpia)

	Percentatge espectacles de pagament	Mitjana. assistents per espectacle gratuït	Mitjana. assistents per espectacle de pagament	Total espectacles
Musicals	13,4	88,0	69,0	888
Escènics	23,3	81,1	88,3	1.149
Audiovisuals*	1,9	61,0	446,4	364
Cultura Popular	3,3	91,1	46,1	212
Nous formats	2,2	68,0	73,8	274
TOTAL	14,1	79,8	87,8	2.887

*La dada d'assistents per espectacle audiovisual de pagament està influenciada pel Festival de Cinema de Terror organitzat al Centre Cívic Cotxeres de Sants/ Casinet d'Hostafranchs, amb 6 projeccions i 2.950 assistents en total.

La programació de 23 centres cívics ha estat completament gratuïta. En canvi, a l'altre extrem, pràcticament tota la programació de la Casa del Rellotge ha estat de pagament (96%), igual que tres de cada quatre espectacles programats per Can Felipa (79%).

El Centre Cívic Sant Andreu és el que té una mitjana d'assistència més alta en espectacles de pagament (342,5 persones pels 4 que ha programat aquest any, tots ells d'arts escèniques). En aquest cas, però, s'ha de trobar l'explicació en el fet que s'acull de forma estable a una companyia de teatre aficionat que cobra pels espectacles que presenta amb una elevada assistència de públic vinculat a la mateixa companyia. Cotxeres de Sants té una mitjana alta tant en sessions de pagament (319 per espectacle) com en gratuïtes (455,7).

Per altra banda, La Casa Elizalde (155), gràcies a la programació familiar (que és de pagament), Zona Nord (147) (amb el programa Anem al teatre adreçat a les escoles), el Besòs (136) pel seu cicle de concerts i espectacles de flamenc en cicles com (In)fusión Flamenca i La Sedeta (121,6) (que ofereix l'ingrés de les entrades a les companyies de teatre aficionat a les que dona suport) també tenen mitjanes d'assistència remarcables en sessions de pagament.

C. Exposicions

Resum d'exposicions i activitats complementàries

Al 2016 **els centres cívics han ofert 437 exposicions i 379 mostres de difusió artística, cultural o social.**

Les exposicions han estat programades en els 30 centres que tenen sala especialitzada, amb una mitjana de permanència de 21,6 dies per cada exposició. Paral·lelament, s'han organitzat 444 activitats en relació a aquestes exposicions a les que han assistit 31.647 persones.

Taula 5: Centres que disposen de sala d'exposicions

	N Centres	Exposicions			Activitats entorn les exposicions	
		N	Dies	Mitjana de dies/ exposició	N	Participants
Ciutat Vella	3	45	932	20,7	42	5.446
Eixample	6	71	1.639	23,1	71	2.862
Sants-Montjuïc	3	58	976	16,8	71	4.713
Les Corts	1	5	150	30,0	5	435
Sarrià Sant-Gervasi	3	27	551	20,4	19	1.129
Horta-Guinardó	2	39	777	19,9	31	1.234
Nou Barris	4	78	2.094	26,8	84	4.248
Sant Andreu	3	50	993	19,9	48	2.371
Sant Martí	5	64	1.339	20,9	73	9.209
Total	30	437	9.451	21,6	444	31.647

Per altra banda, els 50 centres cívics han organitzat 379 mostres en altres espais de l'equipament, ocupant-los durant 7.803 dies. Aquestes mostres han motivat la convocatòria de 293 activitats paral·leles a les que han participat 14.534 persones.

Taula 6: Mostres en altres espais expositius dels centres

	N Centres	Mostres			Activitats entorn les mostres	
		N	Dies	Mitjana de dies/ mostra	N	Participants
Ciutat Vella	4	46	781	17,0	68	4.479
Eixample	6	21	436	20,8	16	739
Sants-Montjuïc	6	10	264	26,4	14	315
Les Corts	4	61	1.636	26,8	30	1.269
Sarrià Sant-Gervasi	8	94	1.838	19,6	69	1.563
Gràcia	2	26	433	16,7	19	1.020
Horta-Guinardó	5	47	728	15,5	24	1.350
Nou Barris	4	20	459	23,0	21	948
Sant Andreu	6	41	972	23,7	27	2.543
Sant Martí	5	13	256	19,7	5	308
Total	50	379	7.803	20,6	293	14.534

D. Xerrades

Evolució i resum de l'activitat de xerrades: sessions i assistents

Els centres cívics han ofert 1.515 xerrades organitzades en 1.356 activitats durant aquest any 2016, a les quals han assistit 64.241 persones, amb una mitjana de 42,4 persones per sessió.

Taula 7: Activitats, sessions i assistents per districte. Percentatge d'activitat pròpia i externa

	Organitzades pel CC			Organitzades per altres		
	% Activitats	% Sessions	% Assistents	% Activitats	% Sessions	% Assistents
Ciutat Vella	11,9	16,7	25,2	88,1	83,3	74,8
Eixample	62,7	65,5	54,6	37,3	34,5	45,4
Sants – Montjuic	44,8	41,6	12,8	55,2	58,4	87,2
Les Corts	88,0	77,4	41,4	12,0	22,6	58,6
Sarrià – Sant Gervasi	57,6	62,5	58,1	42,4	37,5	41,9
Gràcia	51,6	45,9	28,2	48,4	54,1	71,8
Horta – Guinardó	46,5	44,9	22,6	53,5	55,1	77,4
Nou Barris	41,3	27,3	66,3	58,7	72,7	33,7
Sant Andreu	90,9	84,8	83,3	9,1	15,2	16,7
Sant Martí	53,7	51,3	28,5	46,3	48,7	71,5
Total	54,8	55,6	39,3	45,2	44,4	60,7

(continuació taula 7...) Total activitats, sessions i assistents

	Total			Mitjana
	Activitats	Sessions	Assistents	Assistents / sessió
Ciutat Vella	194	186	6.257	33,6
Eixample	204	226	13.168	58,3
Sants - Montjuic	154	154	15.291	99,3
Les Corts	158	208	7.894	38,0
Sarrià - Sant Gervasi	184	269	5.981	22,2
Gràcia	31	37	849	22,9
Horta - Guinardó	99	98	2.911	29,7
Nou Barris	92	66	3.606	54,6
Sant Andreu	132	158	3.934	24,9
Sant Martí	108	113	4.350	38,5
Total	1.356	1.515	64.241	42,4

L'activitat de difusió a través de xerrades, debats o presentacions que ofereixen els centres cívics s'ha incrementat considerablement en els últims dos anys. De totes maneres, i si bé en el còmput general l'evolució ascendent és evident, en cada centre s'hi ha donat una evolució irregular, per la qual es fa difícil extreure'n conclusions si no es relacionen amb les programacions de cicles concrets que permetin explicar ascensos i descensos pronunciats.

Sí que sembla clara la importància d'una oferta sòlida i continuada en aquest tipus d'activitat de difusió. El Centre Cívic Urgell o el de Golferichs, per exemple, han anat consolidant una oferta ampla amb un seguiment considerable al voltant sobretot de les temàtiques en les que s'han especialitzat, la salut i la ciència en el cas del d'Urgell (67 sessions amb 100 assistents de mitjana) i pensament i actualitat en el cas de Golferichs. El Pati Llimona, per altra banda, amb 126 sessions aquest any o el Josep Maria Trias i Peix també han tingut una oferta important i força seguiment, en aquest últim cas, però, gràcies sobretot a les organitzades pe tercers.

3. CESSIONS I LLOGUERS

A. Total activitat

Resum de la cessió i lloguer d'espais a entitats i organismes

Els centres cívics donen suport al teixit associatiu, al sector creatiu i la resta de l'organització municipal a través de la cessió i el lloguer de les seves instal·lacions. El suport a la creació local és una de les seves principals funcions com a centres culturals de proximitat.

A banda de les 177 entitats que ocupen espais de manera exclusiva, el 2016 **5.069 entitats han fet 18.312 usos diferents, amb una ocupació de 88.456 dies**, tot i que cal tenir en compte que una mateixa entitat pot sol·licitar espais per a diferents usos i, per tant, les 5.069 entitats no reflecteixen el total d'entitats diferents, però si donen una idea del volum aproximat i la magnitud d'aquesta línia d'actuació dels centres cívics.

El suport a les entitats, amb **10.461 cessions d'espai** durant 46.595 dies ha estat el motiu principal de funcionament d'aquesta línia de treball. A la vegada, s'han realitzat **2.237 cessions durant 24.269 dies com a suport a la creació**, mentre que l'Ajuntament i altres institucions han ocupat espais dels centres cívics durant 9.221 dies en 2.339 cessions. Finalment, els centres cívics han llogat, en la modalitat de pagament, espais durant 8.371 dies.

El Centre Cívic Cotxeres de Sants / Casinet d'Hostafrancs ha cedit espais durant 9.020 dies, dividits entre 5.518 de suport a entitats i 1.621 dies de suport a la creació. També és un dels centres que més dies ha llogat espais (1.570 dies). Les Cotxeres de Sants ha cedit espais sobretot a entitats del territori, però en canvi el lloguer l'ha fet a entitats o empreses de la resta de la ciutat (92,9%).

Destaca, per altra banda, l'activitat de suport a la creació dels centres cívics de Drassanes (3.250 dies), el Centre Cultural Albareda (2.333), de la Barceloneta (2.127), Zona Nord (1.338) i el del Parc – Sandaru (1.251), que es correspon, en la major part d'ocasions, amb una línia clara de suport a projectes musicals i escènics.

CESSIONS I LLOGUERS

ENTITATS QUE HAN FET ÚS DELS ESPAIS DELS CENTRES

Districte	Centres	Cessió		Total *	Entitats que fan ús exclusiu d'espais
		d'espais	Lloguer d'espais		
01.Ciutat Vella	4	887	225	1.112	25
02.Eixample	6	331	390	721	1
03.Sants-Montjuïc	6	606	230	836	5
04.Les Corts	4	163	151	314	8
05.Sarrià Sant-Gervasi	8	231	193	424	30
06.Gràcia	2	119	37	156	7
07.Horta-Guinardó	5	295	40	335	9
08.Nou Barris	4	303	26	329	3
09.Sant Andreu	6	202	50	252	37
10.Sant Martí	5	359	231	590	52
Total	50	3.496	1.573	5.069	177

* Una mateixa entitat pot sol·licitar espais per a diferents usos, per la qual cosa les dades no reflecteixen el total d'entitats diferents.

B. Suport a la creació

Evolució de l'activitat de suport a la creació

El suport a la creació ofert pels centres cívics s'ha enfortit en aquests darrers dos anys, tot i que ja tenia un bon volum d'activitat el 2014. **Respecte aquell any, les entitats beneficiades han augmentat un 17,4% i un 14% els dies d'ús.**

En tot cas, destaca la consolidació de projectes com el del Centre Cultural Albareda, el de les Drassanes i el del Centre Cívic de la Barceloneta. També destaca la progressió que ha fet en aquest sentit el Centre Cívic Sarrià.

Activitat 2016

El suport a la creació es manifesta més en residències (1.427) que no pas en assajos puntuals (810).

En aquest sentit, destaquen les residències artístiques que han acollit els centres del Parc – Sandaru (270) i el Centre Cultural Albareda (136).

De mitjana, les residències fan ús de les instal·lacions 13,7 dies, mentre que els assajos puntuals les ocupen 5,8 dies.

Suport a la creació per àmbit artístic

Les arts escèniques són l'àmbit artístic que més activitat de suport ha rebut per part dels centres cívics (1.239 sessions, el 55,4%). Després ve la música (719) i la Cultura Popular (153) i, finalment, els audiovisuals i nous formats (126).

Tot i així, destaca l'aposta per la música del Centre Cultural Albareda (79% de les sessions són per creadors d'aquest àmbit), i del de Sarrià (75%).

En canvi, destaca l'aposta per les arts escèniques del Centre Cívic Drassanes (115 sessions, el 82,1%), de Cotxeres Borrell i sobretot del Centre Cívic de la Barceloneta (130, el 100%) especialitzat principalment en dansa.

Per altra banda, el Centre Parc- Sandaru ha donat suport d'una manera bastant distribuïda a creadors de totes les disciplines.

4. RECURSOS ECONÒMICS

A. Resum

El conjunt dels centres de cultura de proximitat de la ciutat – amb les dades de 41 centres excloent els 4 que no han aportat informació i els 5 de gestió directa- han tingut uns ingressos de 13.590.659 € i unes despeses de 13.084.613 €, cosa que representa una mitjana de 319.136,9 € de despesa per centre. Per altra banda, l'aportació municipal mitjana és de 182.762,8 € per centre.

Cal tenir en compte que força centres cívics comparteixen espai amb altres serveis públics que, molt sovint, són gestionats per la mateixa empresa, la qual cosa dificulta el tractament aïllat del pressupost d'uns i altres serveis.

Taula 8: ingressos i despeses dels centres cívics per districte

Districte	Centres	Ingressos	Despeses	Mitjana per centre		
				Ingressos	Despeses	Aportació municipal. Mitjana
Ciutat Vella	4	1.971.873	1.717.598	492.968,3	429.399,5	384.726,0
Eixample	6	3.221.710	3.100.330	536.951,7	516.721,7	195.175,1
Sants-Montjuïc	4	1.682.296	1.595.877	420.574,0	398.969,3	103.480,0*
Les Corts	4	1.158.228	1.155.954	289.557,0	288.988,5	151.517,6
Sarrià Sant-Gervasi	7	1.691.842	1.755.826	241.691,8	250.832,2	173.542,0
Gràcia	1	220.469	219.623	220.468,7	219.622,7	196.003,9
Horta-Guinardó	5	986.117	931.244	197.223,4	186.248,8	145.567,2
Nou Barris	3	797.118	783.703	265.706,1	261.234,2	190.899,2
Sant Andreu	3	763.776	758.763	254.592,1	252.921,0	130.034,4
Sant Martí	4	1.097.230	1.065.696	274.307,5	266.424,1	214.475,1
Total	41*	13.590.659	13.084.613	331.479,5	319.136,9	182.762,8

**Cal tenir en compte les reduïdes dimensions i aportacions municipals en centres com La Cadena i Font de la Guatlla que no aconsegueixen alguns dels serveis propis d'un centre cívic.*

Els centres de l'Eixample són els que tenen un pressupost mig més elevat (per sobre dels 500.000 per centre), seguits dels de Ciutat Vella i els de Sants – Montjuïc. En canvi, els centres que de mitjana tenen menys ingressos són els d'Horta – Guinardó, que no arriben als 200.000 per centre.

Els centres que reben una aportació relativament més quantiosa de l'Ajuntament són els de Ciutat Vella (384.726 €) i els que en reben menys són els de Sants-Montjuïc (103.480,0 €).

El centre cívic amb el pressupost més alt és el de Cotxeres de Sants / Casinet d'Hostafrancs (1.150.977 €), seguit per la Casa Elizalde (900.441 €).

Després hi ha un grup de quatre centres amb més de mig milió de pressupost: Golferichs, Barceloneta, Sagrada Família i Urgell.

B. Ingressos

Estructura d'ingressos

Tot i que les dades no són completes, és evident que l'aportació municipal és la principal font d'ingressos dels centres cívics (57,1%), però cal destacar els ingressos obtinguts de les inscripcions a cursos i tallers (36,2%) i els provinents de cessions i lloguers (4,3%). En canvi, com a conseqüència de la política de gratuïtat de l'oferta, els ingressos obtinguts de la programació d'espectacles i actuacions només representa el 0,8% del total.

El patró d'ingressos més habitual a la xarxa de centres cívics és una proporció del 70% d'aportació municipal i un 30% de recursos obtinguts d'activitat pròpia.

Malgrat això, el rendiment dels cursos i tallers és la principal font de finançament del Centre Cívic Font de la Guatlilla (66,9%), Cotxeres de Sants (64,7%), Navas (63%), Urgell (62%), Golferichs (60,2%) i, sobretot, la Casa Elizalde (82,5%).

La diferència entre la capacitat per generar ingressos està molt relacionada amb la ubicació dels centres i el seu projecte cultural. Per això, en general, els centres ubicats a l'Eixample són els que equilibren més les dues principals fonts d'ingressos, l'activitat de formació i l'aportació municipal.

Per altra banda, la proporció de recursos que s'obtenen de les cessions i lloguers d'espais són, en alguns casos, molt apreciables. Així, Cotxeres de Sants / Casinet d'Hostafrancs n'obté el 25,1%, la Casa Orlandai el 8,6% i el Centre Cultural Albareda el 8%.

Els ingressos obtinguts de la programació de difusió suposen una proporció molt menor en l'estructura de recursos dels centres. Només Cotxeres de Sants (4,4%), la Farinera del Clot (3,9%), Zona Nord (3,3%) i la Casa Orlandai (3,2%) superen el 3% dels ingressos a través d'aquesta via.

Ingressos per activitat de formació

En general, **els centres cívics obtenen una mitjana de 477,7€ per activitat de formació i 38,2€ per inscripció.**

Els centres cívics de les Cotxeres de Sants/ Casinet d'Hostafrancs (59,7 €), la Casa Elizalde (52,7 €), el d'Urgell (52 €) i la Casa Orlandai (50,7€) aconsegueixen de mitjana més de 50€ per inscripció a la seva activitat de formació. En canvi, el Centre Cívic Baró de Viver n'obté tan sols 6,7€.

Ingressos per activitats de difusió

De mitjana, els espectacles de pagament dels centres cívics han ingressat 292,1 € cada un, amb un import de 3,3€ per assistent.

Ingressos per cessions i lloguers

De mitjana els centres cívics obtenen 33,6€ per cessió o lloguer d'espai propi. El de les Cotxeres de Sants / Casinet d'Hostafrancs, en canvi, obté uns ingressos per cessió força elevats (380,1€).

C. Despeses

La principal partida de despesa pels centres de cultura de proximitat són els recursos humans (51,5%). L'altra gran despesa són la producció i contractació de cursos i tallers (22,1%). La programació de difusió s'emporta el 8,2% de la despesa i els subministraments representen el 5,5%.

Els centres cívics que gasten més en l'oferta formativa són les Cotxeres de Sants / Casinet d'Hostafrancs (47,8%), el Mata i Ramis (37,8%), el Navas (33,3%), la Casa Elizalde (33%), el d'Urgell (32,3%), Can Verdaguer (32%) i el de Baró de Viver (30%).

Tenint en compte els ingressos que generen, es posa de manifest que només cal poc més d'1 de cada 3 euros obtinguts per cobrir les despeses directament relacionades amb la realització d'aquests cursos i tallers.

5. RECURSOS HUMANS

A. Recursos humans dels centres cívics

La xarxa de centres cívics de Barcelona ocupa de manera estable i regular a 367 persones, 238 dones (64,9%) i 129 homes (35,1%).

Taula 9: Distribució per sexe dels recursos humans dels centres cívics per districte

	Homes	Dones	Total personal
Ciutat Vella	17	26	43
Eixample	18	40	58
Sants - Montjuïc	11	24	35
Les Corts	12	20	32
Sarrià - Sant Gervasi	15	31	46
Gràcia	6	10	16
Horta - Guinardó	10	28	38
Nou Barris	12	12	24
Sant Andreu	14	20	34
Sant Martí	14	27	41
Total general	129	238	367

La mitjana de recursos humans per centre es manté força estable en els últims dos anys, amb una lleugera tendència a l'alça. En alguns casos, però, es podrien haver afegit els recursos humans encarregats dels serveis d'informació i consergeria de l'edifici on estan ubicats els centres cívics, la qual cosa podria desvirtuar les dades totals.

Taula 10: Evolució de la mitjana de recursos humans per centre segons el districte

	2016			Mitjana per centre	
	Centres	Personal	Mitjana x centre	2015	2014
Ciutat Vella	4	43	10,8	10,3	10,5
Eixample	6	58	9,7	9,3	8,7
Sants - Montjuïc	6	35	5,8	6,0	9,0
Les Corts	4	32	8,0	9,8	8,3
Sarrià - Sant Gervasi	8	46	5,8	5,6	5,9
Gràcia	2	16	8,0	8,0	7,5
Horta - Guinardó	5	38	7,6	7,4	7,6
Nou Barris	4	24	6,0	6,5	6,0
Sant Andreu	6	34	5,7	5,0	5,3
Sant Martí	5	41	8,2	8,0	7,2
Total general	50	367	7,3	7,3	7,6

I, per altra banda, val a dir que tots els centres amb 10 o més treballadors comparteixen estructura professional amb altres serveis com ludoteca, casal de joves o casal de gent gran, menys la Casa Elizalde i el Centre Cívic Golferichs.

6. COMUNICACIÓ

A. Seguiment dels centres cívics a internet i les xarxes socials

Evolució del seguiment dels centres cívics per internet i les xarxes socials

De mitjana, les visites a les pàgines web dels centres cívics estan per sobre de les 25.000 visites.

La mitjana de seguidors a les dues principals xarxes socials ha evolucionat positivament en dos anys. A Facebook s'ha passat dels 2.040 als 2.837 per centre i a Twitter dels 901 als 1.466 per centre.

El nombre de subscriptors al butlletí electrònic de cada centre va experimentar un augment important el 2015– segurament gràcies a la implantació del sistema d'inscripcions online que facilita la recollida de dades personals i la subscripció als butlletins electrònics-, i en aquest 2016 s'ha alentit aquesta progressió.

7. AJUTS A ATURATS

Els centres cívics han atès un total de 3.938 sol·licituds d'ajuda per participar en activitats de formació de persones en situació d'atur. El número de sol·licituds ateses ha augmentat un 35%.des del 2013.

Els centres cívics del districte de l'Eixample són, en conjunt, els que han atès més sol·licituds (sumen 974 entre tots 6), tot i que el que n'ha atès més individualment són les Cotxeres de Sants / Casinet d'Hostafrancs (330), Navas (271) i, en la línia dels de l'Eixample, el Pati Llimona (218).

Les ajudes a aquest col·lectiu representen 113.003,5 € en el seu conjunt, dels quals el Centre Cívic Cotxeres de Sants / Casinet d'Hostafrancs assumeix 11.335,4€, la Casa Elizalde 8.779,0€, Navas 7.334,9 € i Urgell 7.204,4€ com a principals centres d'aquest programa d'ajuda.

L'import total ha augmentat un 67,9% respecte el 2010, inici de la línia d'ajuts, tot i que a l'any 2011 va ser l'any en el que s'hi va destinar més recursos (1999.270,4€).

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de **Reconeixement – No comercial – Sense Obra Derivada (by-nc-nd)** amb finalitat no comercial i sense obra derivada. Es permet copiar i redistribuir el material en qualsevol mitjà i format, sempre que no tingui finalitats comercials i no es distribueixi cap obra derivada.

La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>